

GALG EN SCHAVOT

WEKELIJKSE UITGAVE

PRIJS PER NUMMER : 4 FRANK

Uitgave van

«DE VLAAMSE BOEKHANDEL», Provinciestraat, 42, ANTWERPEN

(Handelsregister van Antwerpen nr 33.297)

Jean Sylvain Bailly's tragische dood

Jean Sylvain Bailly zag het levenslicht te Parijs als zoon van Jacques Bailly, conservator van de schilderijenverzameling van de koning. Als geleerde en letterkundige, maakte hij deel uit van de drie Franse academieën. De Parijzenaars vaardigden hem af naar de Nationale Vergadering en in Juli 1789 werd hij tot burgemeester van de Franse hoofdstad aangesteld. Toen hij op matiging van de hartstochten aandrong, wou het volk hem niet volgen. In November

gelukte het hem zich van zijn functies los te maken en trok hij zich te Nantes terug. Maar ook hier voelde hij zich onveilig ; hij begaf zich op weg naar Bretagne. Hij viel echter in handen van revolutietroepen die hem weer naar Parijs brachten en in de Conciergerie opsloten. De 10^e Brumaire verscheen hij vóór de Rechtbank der Revolutie. Verschillende getuigen, door haat gedreven, legden bezwarende getuigenissen tegen hem af en hij werd, bij eenparigheid der stemmen, terdoodveroordeeld.

De volgende dag kreeg de beul van Parijs, Sanson, opdracht het

JEAN SYLVAIN BAILLY.

schavot op de Revolutieplein op te stellen. De gevangenbewakers stelden zich de dag der terechtstelling bijzonder gemeen tegenover de geleerde aan. Later bleek het dat Hébert zijn mannen tegen Bailly had opgezweept. Men schopte en sloeg hem. De geleerde bleef onveranderlijk zacht en vergenoegde zich met te zeggen dat men hem pijn deed.

In tegenstelling met wat Thiers in zijn « Geschiedenis van de Franse Revolutie » beweert dat hij tevoet naar de guillotine ging, werd hij met de beruchte kar op twee wielen en waaraan de rode vlag bevestigd was, naar de plaats van de terechtstelling gevoerd.

Bailly zat bedaard op zijn bank en praatte met Sanson over alles, behalve over zijn eigen lot. Het gejuw en de gemeenheden van de petroleuzen en van het schuim der bevolking, de guillotineli-kers die de kar omringden, liet hem onverschillig. Op de Champs-Elysées gekomen moest de kar terugkeren, daar men de planken van het platform van het schavot vergeten had. Bailly moest uitstap-pen en het plebs zocht van die gelegenheid gebruik te maken om zich op hem te werpen, wat door de soldaten kon verhinderd worden.

Toen de kar op de plaats kwam waar het schavot opgetimmerd stond, zag Sanson dat wel vierduizend personen, meestal gespuis van Grenelle en Gros Caillou, samengelopen waren en de beul vreesde dat het militaire geleide tegen dit gepeupel onmachtig wezen zou.

Daarom beval hij dat men met de planken spoed maken zou. Maar toen het peupel zich daarvan bewust werd, begon het te roepen « dat de grond die het bloed der martelaren had gedronken, te goed was voor het bloed van een booswicht ».

Er ontstond een niet te beschrijven verwarring. Het volk gaf de soldaten wijn te drinken, een troep gillende wijven en dreigende mannen maakte zich van Bailly meester, sleurde hem buiten het be-reik van Sanson, bekogelde hem met modderkluiten. Iemand dreigde hem met zijn vuist. Het gelukte Sanson weer tot bij hem te komen en met de hulp van enige omstanders bracht de beul hem in veiligheid. De guillotine werd door de helpers van de beul afgebroken en terug opgetimmerd op de plaats waar het plebs zulks verlangde. Er zou nog een kwartier verlopen vooraleer de terechtstelling kon plaats hebben. Blevan de scheldwoorden niet van de lucht, tot handtaste-lijkheden kwam het niet meer.

Eindelijk stond de guillotine opnieuw klaar, geheel links op het Federatieplein, niet ver van de rivier.

Een fijne herfstregen kwam neer. De kleren waren van het lijf van de ongelukkige geleerde getrokken en aan flarden gescheurd. Hij had niets meer aan, dan een gescheurd hemd. Iemand uit de bende bemerkte op een gegeven ogenblik dat hij huiverde, en riep uit :

— Ge beeft, Bailly, van angst ?

Waarop de geleerde het beroemd geworden antwoord uitsprak :

— Ja, mijn vriend, maar het is van de koude.

Zijn zielerust was nog steeds niet verstoord. Maar zijn lichame-lijke weerstand begon te verminderen. Hij liet zich neerzakken in de armen van een soldaat en van de beul en verzocht om wat drinken. Iemand wierp hem water uit een goot in het gelaat. Een ander had medelijden, goot hem een slok wijn tussen de lippen. Men moest hem ondersteunen toen hij de trappen van het schavot beklom.

— Maak er spoedig een einde aan, verzocht hij de beul.

Eerst moest nog de rode vlag verbrand worden en daar zij voch-tig was geworden, nam zulks een tijd lang in beslag. Ten langen laatste werd Bailly op de plank uitgestrekt.

— Eindelijk ben ik in de haven, zuchtte hij.

Het mes viel.

HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

SILVAIN VAN DER GUCHT

HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

door

SILVAIN VAN DER GUCHT

(Vervolg)

Hendrik, alhoewel een grote gierigaard, zou liever gehad hebben, dat men de honderd kronen niet meer opzond, want hij was het weeskind innig toegenegen en zag met hartpijn een scheiding tegevoet.

Waar waren de ouders van Maria? Wie bezorgde Hendrik die kronen?

**
*

De dag, waarop Hendrik van Heverboom van zijn pleegdochter zou moeten scheiden, liet zich echter lang wachten.

De vader van Maria, Robrecht van Cramshoeven, was in de onmogelijkheid zijn kind, dat hij als het licht van zijn ogen liefhad, bij zich te nemen.

Allerhande ongelukkige omstandigheden verhinderden zulks, zoals de lezers zullen vernemen.

Laten wij terugkeren tot op de stond dat Robrecht met zijn dienaar, de getrouwe Polfriet, aan de Franse huurlingen in het bos was ontkomen.

Toen zij zich beiden, ver van de vijand, op vrije voeten bevonden, bleven zij staan. Robrecht zette zich besluiteloos neer en sloeg een verdwaalde blik in het rond.

— Waar nu heengevlucht? zegde hij, het zweet van zijn aangezicht drogend, de Fransen hebben bijna gans het land in hun macht.

— Zo de raad van een getrouwe dienaar u niet mishaaft, antwoordde Polfriet, zou ik mij naar Brussel begeven. Mijnheer heeft er enige vrienden, het zal gemakkelijk zijn hem daar een paard aan te schaffen, en de wijk naar de Pruisische grenzen te nemen.

— Maar de stad Brussel wemelt van Franse soldaten; wij zouden de wolf in de muil lopen.

— Geenszins, mijnheer, daar het bevel van uw aanhouding er nog niet bekend zal zijn.

— Polfriet, gij hebt gelijk, begeven wij ons naar Brussel.

En beiden begaven zich op weg naar de hoofdstad, waar zij bij het aanbreken van de dag aankwamen.

Robrecht van Cramshoeven had aldaar verscheidene vrienden, onder anderen een, die zijn volle vertrouwen genoot. Hij kende de stad, zodat zij zich weldra ten huize bevonden van jonkheer Jacob Crans, die Robrecht om gastvrijheid wilde verzoeken.

De heer Crans deelde ten volle in de haat tegen de overweldiger, die veel Vlaamse en Brabantse edellieden bezielde; het was een rijk en machtig man, die met van Cramshoeven op zeer vertrouwelijke voet stond. Geen wonder dat deze met open armen ontvangen werd, zohaast men zijn wedervaren had vernomen. Hij deed de gewonde arm van Polfriet door een heelmeeester verzorgen en stelde dadelijk twee paarden tot zijn dienst; ook gaf hij hem zeer goede raad. Polfriet zou hem tot in het Limburgse vergezellen. Aldaar was zijn

meester in veiligheid en kon Polfriet met de paarden naar jonkheer Crans terugkeren en op zijn gemak Robrechts kindje halen om het in een karos naar zijn vader terug te brengen.

De raad scheen Robrecht goed, en hij besloot hem te volgen, maar één gedachte kwelde hem. Het was toen het gebruik dat men de goederen van een veroordeelde aansloeg, in het voordeel van de koning. Dit vreesde de edelman voor zijn kind, dat alsdan in armoede zou gedompeld zijn.

Om dit onheil te voorkomen, besloot Robrecht gans zijn vermogen aan jonkheer Crans over te maken, maar deze wilde hier niet van horen, en dit om zeer gegronde redenen: Crans verkeerde in gevaar te worden verdacht en, zodra hij aangehouden werd, zouden de goederen van zijn vriend gelijktijdig met de zijne aangeslagen worden. Deze mogelijke veronderstelling bracht Robrecht schier tot wanhoop. Hij dacht aan een probaat middel, om dit onheil af te weren, doch vruchteloos, toen de verkleefde getrouwheid van zijn dienaar hem te binnen schoot.

Inderdaad, Polfriet was een voorbeeld van moed en eerlijkheid. Hij had Robrechts vader trouw gediend, en nu wedijverde hij dagelijks om zijn leven voor zijn meester te pand te stellen.

Polfriet werd overgehaald en men begaf zich naar een soort van notaris, die zich voor geld zeer dienstvaardig toonde, om op een vroegere datum gans het vermogen van de heer Robrecht van Cramshoeven, in volle eigendom, aan Polfriet, zijn dienaar, over te schrijven.

Met die formaliteiten was er reeds meer dan een halve dag verlopen en, zo Robrecht zich alsdan uit de voeten had gemaakt, dan was hij veel onheil ontkomen, maar jonkheer Crans wilde niet dat zijn vriend aanstonds vertrok; de nacht kon hij immers, zonder gevaar, bij hem overbrengen, en de daarop volgende morgen zou hij uitgerust en bekwamer zijn tot de reis.

's Anderendaags was het een mistige morgen. De stalknecht stond met twee flinke dravers gereed. Inmiddels had men Polfriet, om alle kwade vermoedens te voorkomen, zijn livrekleren doen afleggen en hem een andere uitrusting bezorgd. Zo verliep er nog ruim een uur, eer de twee vrienden, na het ontbijt, van elkander afscheid namen en Robrecht met zijn dienaar in de zadel stegen. Toen drukte men elkander de hand. Jonkheer Crans wenste zijn vriend een spoedige terugkeer, daar hij voorzag dat de knevelarijen van de Fransen hier te lande niet lang meer zouden duren.

Robrecht dankte zijn vriend voor zijn goed onthaal, en wenste dat zijn voorzegging verwezenlijkt zou worden. Toen gaf men de paarden de sporen en beide ruiters verdwenen in de richting van Leuven.

Zij verlieten de stad zonder enige kwade ontmoeting. Toen zij die reeds een mijl achter zich hadden gelaten, liet van Cramshoeven zijn ros vertragen en zei tot Polfriet:

— Polfriet, ik heb u bewezen dat ik u aanzie voor een zo trouw als eerlijk dienaar, door u al wat ik bezit toe te vertrouwen, doch dit is niet voldoende voor mijn rust.

(Wordt vervolgd)